

Datum: 26.02.2021
Medij: Pečat
Rubrika: Kultura
Autori: Vladislav Panov
Teme: Muzej Jugoslavije, Beograd

Napomena:
Površina: 1536
Tiraž: 28455

Naslov: STRIP KOJI NUDI SVE O SVEMU, SVE O SVIMA I SVE O NAMA - I ZA SVA VREMENA

Strana: 58,59,60

КУЛТУРА | СЦЕНА

ПОВОДОМ ИЗЛОЖБЕ „АЛАН ФОРД ТРЧИ ПОЧАСНИ КРУГ“

СТРИП КОЈИ НУДИ СВЕ О СВЕМУ, СВЕ О СВИМА И СВЕ О НАМА – И ЗА СВА ВРЕМЕНА

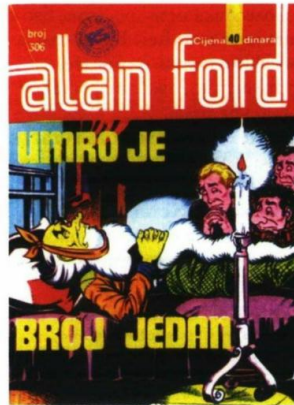
Бројни обожаваоци чувеног стрипа „Алан Форд“ могли су да ово славно сочињеније виде и из мало другачијег угла – као музејски експонат. Музеј Југославије је нудио Београђанима током пуна три месеца поставку о овом стрипу покушаваши да проникне у тајну његове трајне популарности на просторима бивше Југославије

У Музеју Југославије све до краја фебруара, а што је, казаше, због великог интересовања, продужено њено трајање, одржавала се за то место наизглед веома необична изложба – „Алан Форд трчи почасни круг“. Да, реч је о култном стрипу „Алан Форд“. Срећни или мање срећни или несрећни који су провели неки део живота у бившој Југославији (СФРЈ), чак и ако нису припадали познаваоцима, а још мање љубитељима стрипа, сигурно су знали за „Алана Форда“. Они који су га прихватили и заволели, који су расли уз њега и с њим, били су део бројне верне публике која је овај стрип уздигла до културног феномена, што је с временом заслужио и култни статус и то, занимљиво, не само у ексјугословенској популацији већ и међу потоњим генерацијама које су наставиле да у „Алану Форду“ проналазе разлоге да расту уз њега и с њим у својим у међувремену насталим државицама. Отуд и његова дуговечност. Отуд и разлог чак и за музејску поставку у историји Југославије настројеном музеју.

ПОЛИТИЧКИ ЗНАЧАЈ Тешко да је ико од обожаваца овог стрипа могао да помисли да ће једног дана посматрати своје јунаке из детињства на зидовима музејске поставке. Да ће блесав дружина ликова бити тако озбиљно схваћена у свој својој неозбиљности па ће јој, ето, бити придодат и музејски значај. Још мање да ће му током трајања поставке у помнутом музеју бити признат чак и политички значај. Или барем капацитет да се политички објасни и временски постави у петодеценијском постојању на овим просторима. Тај је политички улаив у нашу историју, превише натегнуто или сасвим адекватно, нешто што се данас обавезно извлачи као аду у објашњавању његовог културолошког феномена и још увек сасвим комерцијалног бивствовања на просторима бивше Југославије. Посебно овог нашег дела. Мада, како тврде аутори и организатори ове изложбе, „Алан Форд“ има јаку подршку старије и млађе публике и у Словенији и Хрватској. Уосталом реч је о гостујућој поставци управо с тих простора јер је изложба „Алан Форд трчи почасни круг“ настала и представљена публици пре две године у Словенији од словеначког аутора Рока Главана, а њена реализација у нашој престоници потпомогнута је и од стране словеначке амбасаде. Ова је изложба била културни догађај те сезоне и привукла је наводно чак десет хиљада посетилаца. И у Музеју Југославије, који је овој изложби обезбедио пуна три месеца присуства на мапи културне понуде Београда, било је публике. Није баш културни догађај сезоне, али је свакако нешто што је забављао бројне обожаваоце овог стрипа код нас који су могли да виде 152 оригиналне цртачке табле из првог

Пише
ВЛАДИСЛАВ ПАНОВ

Чувене „антиизјаве“, контралогичке досетке на рачун људске мизерије, кукавичлука, покварености, похлепности, злобе формиране у виду изрека, порука и силогистичких уврнутих закључака из кухиње аланфордовске перцепције света и људи препричавају се деценијама међу читаоцима стрипа „Алан Форд“, а прерасле су у неку врсту урбаних легенди, па и социјалних веза у сајбер свету

периода „Алана Форда“ (1969–1975), као и неке ретке примерке из приватних збирки тројице колекционара. Било је организовано и стручно вођење кроз изложбу баш као што је раније рађено са свим другим поставкама далеко озбиљнијег садржаја и њиховог политичко-историјског контекста. Мада, како рекосмо, далеко од тога да је политичко-историјски, односно, прецизније, културолошко-социјални значај „Алана Форда“ инфериорнији од било које друге поставке Музеја Југославије. Отуд и озбиљно осмишљено вођење кроз поставку. У најкраћем, објашњење аутора изложбе је да „Алан Форд“ има култни статус и дуговечност на овим просторима зато што тематику, садржај и, посебно, менталитет ликова препознајемо у нашој средини и то без обзира да ли је реч

о свету из времена СФРЈ или овом данас. Иако су оригинални аутори Италијани Луцано Секи – Макс Бункер као сценариста и Роберто Равиола Магнус као цртач, а радња стрипа се дешава у Њујорку, „Алана Форда“ је трајно „југословенским“, дакле нашим, без обзира на географску позицију сваког обожаваоца овог стрипа, па без обзира на његово место и после распада Југославије, учинио изузетно духовити и виспирени хрватски превод дијалога овог стрипа. Чувене „антиизјаве“, контралогичке досетке на рачун људске мизерије, кукавичлука, покварености, похлепности, злобе формиране у виду изрека, порука и силогистичких уврнутих закључака из кухиње аланфордовске перцепције света и људи препричавају се деценијама међу читаоцима стрипа и заправо су прерасле у неку врсту урбаних легенди, па и социјалних веза у сајбер свету. Изреке из „Алана Форда“ су украс безбројних форума посвећених овом стрипу, али и многих других који се његовим хумором служе да привуку посетиоце. Комерцијалност и вечна допадљивост Алана Форда и његове ТНТ дружине, као и свега другог што се појављивало на страницама овог стрипа, дакле, траје и данас. Стрип се у Хрватској објављује поново, од првог броја, а може се наћи и на нашем тржишту. Јунаци ТНТ дружине и даље су ту. Премда у сасвим другачијем свету. Ако се баш уозбиљимо и покушамо да објаснимо његову неуништу популарност у тако различитим временима у којима је својом нескривеном сатиром и оштрим црним хумором привлачио пажњу, онда је спона са стварним светом из кога га конзумира ондашњи и данашњи поклоник – веома оригиналан и духовити напад на најпре капиталистички систем вредности, односа, живота уопште, а потом и критика тим системом корумпираног појединца.

КАПИТАЛИСТИЧКИ СИСТЕМ У ИНВАЛИДСКИМ КОЛИЦИМА Број Један, подмукал и грамзив и старца у колицима, лидер групе ТНТ, јесте симбол свега реченог. Он је капиталистички систем у инвалидским колицима. Све оно најгадније у њему и тим системом отрованој људској души је у њему. Његови поданици, као огледало свих нас испод било ког Броја Један на свету, само су мизерни црви принуђени да се довијају на свакаке начине не би ли преживели; представљени у осталим ликовима стрипа, укључујући и антагонисте с којима су у вечном сукобу наши јунаци, многима су и те како препознатљиви. Јер се осећају аланфордовски свакога дана. Дружина ТНТ је скуп свих бизарних и покварених људских карактерних особина, а заједно, ипак, увек добро обављају посао и за тај успех бивају награђена добром зарадом – у цепу Броја Један! А за њих – мрвице, лажи, уцене и присила на нови посао. Звучи познато? А зашто су се у

КУЛТУРА | СЦЕНА

томе препознавали припадници сасвим другачијег система од онога који је владао код нас када је Алан Форд постао култни стрип? Многи тумачи тог феномена, као и ови коју су га музејски обрадили, истичу да ни тај систем није био много бољи и да се просечан човек у њему, баш као и чланови дружине под Бројем Један, осећао угњетено, скучено и злоупотребљено. У оба је система (једино могућа, дакле?) „Алан Форд“ пронашао разлоге да својим критичким црним хумором допре до публике која га је користила као вентил и утеху и зато волела. Ипак, можда је претерано придавати му толики политички, па и социјално отрежњујуће критички значај. „Алан Форд“ је најпре духовит, неодољиво црнохуморан, забаван, интелигентно и оригинално преведен стрип. Одлично нацртан, сценаристички маштовит. Дакле, као стрип он је супериорно и монтипајтоновски „нешто сасвим другачије“ од свега другог. И такав је остао и педесет и кукур година касније. И зато је популаран. И због својих чувених изрека које су актуелне и данас као што су биле и онда када су написане. Остале су у свим вре-

менима и за сва времена једнако опорно смешне и исто откачене захваљујући луцкасто интелигентним опаскама које су понекад у неколико речи објашњавале све о свему, све о свима и све о нама и то за сва времена. Ко би, дакле, одолео таквим мудростима. Ево неких:

- Како је то могуће?! Богат сам, а утапам се! (на плажи за богате).
- Проклетство, овај зид је гладак попут глатког зида.
- Боли ме све и још много тога.
- Оружје за убијање – терористима посебан попуст (реклама).
- Ми имамо искуство а ви новац. На крају вама остане искуство а нама новац.
- Крадем од сиромашних да бих дао богатима.
- Ми ништа не обећавамо и то испуњавамо – странка истине.
- Купите цвеће вољеној жени, али не заборавите и на властиту.
- Мене ће највише погодити моја властита смрт.
- Овде почива онај кога више нема (епитаф).

- Оваје лежим ја а стојиш ти, а било би боље да лежиш ти а стојим ја (епитаф).
- Ко хода не трчи.
- Ко лети, вреди, ко вреди, лети, ко не лети, не вреди.
- Ко изгуби добитак добије губитак.
- Боље испасти будала него из воза.
- У вину истина... у истини вино... Пијем ову чашу... чаша пије мене.
- Не веруј жени која лаже.
- Ко хода не трчи.
- Ко изгуби добитак, тај добија губитак.
- Боље нешто од нечега него ништа од ничега.
- Ко спава није будан.
- Није важно учествовати, важно је победити.
- Ако каниш побиједити, не смијеш изгубити.
- Боље кукавички побећи него јуначки погинути.
- Не предај се никад, осим кад мораш.
- Бољи је частан бег него нечастан пораз...

